

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no
v/Seniorrådgiver
Medie- og kunstavdelingen
Grete Indahl

RINGSAKEROPERAEN

Brumunddal, 14/4-21

INNSPILL SCENEKUNSTSTRATEGI fra RingsakerOperaen (RO)

Viser til invitasjon 18. mars om å gi korte skriftlige innspill på to eller flere av fire spørsmål. For helhetlig svar fra operafeltet, henvises det til innspill fra Opera Norge nettverket ved leder Nicolai Rise.

1) *Hvilke utfordringer for utvikling, produksjon og formidling av opera står operafeltet/scenekunstmrådet overfor, og hvordan kan utfordringene løses? Gi eksempler.*

Kritiske faktorer er god og langsiktig offentlig finansiering samt rekruttering/tilrettelegging for frivillige. Og ikke minst aktualisering, både for å ivareta kunstens samfunnsrolle og å nå nye publikumsgrupper. Kunstnerisk frihet (politisk og økonomisk) er dermed avgjørende.

Våre utfordringer er mange av de samme som resten av (scene)kunstfeltet, men for opera blir disse utfordringene gjerne enda større/dyrere fordi det er den mest kompliserte scenekunstformen. Og det formidles som regel direkte («live») og akustisk. Det betyr at det er svært resurskrevende når det gjelder utstyr, plass, tid, bemanning og kompetanse. Alt dette kan ikke løses med penger, men forutsigbar og trygg økonomi er en forutsetning for å kunne planlegge og gjennomføre nødvendige aktiviteter. Når man legger til at denne kunstarten ofte oppfattes som «smal», d.v.s at vi sammenlignet med de mer kommersielle «popkonserter» ikke drar de store publikumsgruppene eller kan ta like høy pris, er inntektsmulighetene begrenset. Dette er enda tydeligere for distriktsoperaer, fordi vi ligger i områder med færre innbyggere/lengre reisevei. Det koster like mye å produsere opera som i «byen», kanskje mere fordi reise/opphold for tilreisende utøvere kommer i tillegg. Uegnete lokaler for produksjon og visning gjør det også vanskelig. RO har en hovedoppsetning i året, som vi gjerne gjør med en lokal vri. Går den «galt» er vi svært sårbare, selv om vi har en rekke andre aktiviteter. Vi er derfor helt avhengig av offentlig finansiering. Sponsormarkedet er viktig, men begrenset og vi merker en innstramming de senere år. De frivillige (kor, produksjon, publikumsverter mv) er helt uvurderlig, uten dem ingen opera. Skulle deres innstas erstattes av kjøpte tjenester viser beregninger at vi må doble budsjettet. Med en sikker økonomi, kan vi ha langsiktige planer for utvikling av det kunstneriske/organisatoriske/ publikumsgrupper der frivilligheten inngår i alle ledd. For å både treffe bredt («folkelig») og sikre utvikling, har RO en bevisst strategi på å **veksle** mellom kjent og ukjent. Både når det gjelder titler, konsert steder, målgrupper, prosjekttyper og samarbeidspartnere. Og gjerne en lokal vri på hovedoppsetningen. Kunsten har til alle tider hatt en samfunnsoppgave, som kritikk/provokasjon og hyllest. Vi har mye å gå på når man sammenligner med rabalder og engasjement som oppsetninger skapte i tidligere tider. Når det til og med i Norge har vært episoder med tilløp til sensur fra myndighetene, kan man lure på om det er tegn på at kunstfeltet har for små muskler eller om myndighetene er for ivrig i sin regulering. Dette er ikke unikt for Norge, men Norge bør skille seg ut i den andre retningen. Når det gjelder utvikling, produksjon og formidling i RO, er noe relativt trygt/forutsigbart (f.eks. å gjøre Tryllefløyten med folk vi har samarbeidet med før), mens å gjøre urpremierer/arrangement på nytt sted/starte med ny aktivitet (eller samarbeidspartner) naturligvis innebærer risiko for økonomi og renommé. Eksempel: Vi har konkrete planer om en nylig skrevet opera som passer for rekruttering av frivillige på/bak scenen OG for å nå nye publikumsgrupper OG det er svært relevant samfunnstema. Det er altså høy risiko kunstnerisk, økonomisk og for vårt renommé. Skal vi klare dette må vi ha økonomisk sikkerhet og kunstnerisk frihet.

2) *Hvordan kan situasjonen koronapandemien har skapt, benyttes som et utgangspunkt for mer omstilling og innovasjon innenfor operaproduksjon og - formidling? Gi eksempler.*

Vår erfaring er at vi er en størrelse og type organisasjon som er robust og har stor fleksibilitet, slik at vi har klart å justere/tilpasse oss. Igjen og igjen. Men det har tatt på. Alternativ former (småarrangement og strømming) er

RingsakerOperaen
Postboks 318
2381 Brumunddal

Tel: 62 34 42 66

Besøksadresse: Furnesvegen 26,

2381 Brumunddal

E-post: post@ringsakeroperaen.no

www.ringsakeroperaen.no

Org. nr.: 980 417 379

Bankkonto: 1810.13.55531

vel og bra i en krisetid, men det er IKKE formatet for opera. I likhet med andre bedrifter/organisasjoner har vi blitt bedre på digital informasjonsutveksling/møter.

3) Hvordan sikrer vi operainstitusjonene mot fremtidige krisesituasjoner?

Forutsigbarhet og forutsigbarhet. Dersom noen parametere i rammebetingelsene blir midlertidig dårligere, må andre parametere bli tilsvarende romslige. Det kan være tid/frister, penger, dokumentasjons-/rapporteringskrav osv. Vi som distriktsopera må være svært bevisst på hva er vår kjernevirksomhet og våre kjerneverdier. Hva kan vi endre, og hva kan vi ikke endre. Hvordan/med hva kan vi midlertidig erstatte områder som blir rammet. Vårt viktigste bidrag i pandemien er sannsynligvis som en pålitelig oppdragsgiver (alle honorar ble betalt i sin helhet) og arrangør (vi strakk oss svært langt for å tilby noe til publikum og var samtidig svært streng på smittevern). Skal kunstnere (i vårt tilfelle som regel frilansere) overleve og fortsatt være kunstnere når stormen har lagt seg, må noen sørge for at de får honorar og utøvd sitt yrke mens stormen står på. Som distriktsopera er det riktig at vi tar denne risikoen og ikke den enkelte utøver, det kan vi gjøre så lenge vi har forutsigbar offentlig støtte.

4) Hvordan ønsker du at operafeltet skal se ut om 5-10 år? Kort beskrivelse.

Jeg velger å begrense svaret til utsiktene/mål for RingsakerOperaen:

Ringsaker OperaSkole - ROS (har i dag har vi 23 elever i alderen 10-18 år, og har begrenset mulighet for oppdeling pga plass og instruktørkapasitet.) Innen 5 år drives ROS i flere avdeling slik at pedagogikk og aktivitet kan tilpasses ulike aldre og deles i undergrupper ved behov. Og det er mulighet for ekstra tilrettelegging/spesialisering for elevene både på og bak scenen. (F.eks. opplæring som inspisient, sminkør, lystechniker osv.). Vi har «funnet» faste øvings-/spillelokaler og har råd til nok instruktører med riktig kompetanse. ROS-oppsetningene har samme satsningsnivå som hovedoppsetningen.

Turné – (i dag har vi ikke råd) endelig har Innlandets distriktsopera faste turnéer, alene eller i samarbeid med andre i Innlandet operanettverk. Ett nettverk som RO startet i 2020.

Koret – (i dag har vi litt for få sangere og med høy snittalder) her har vi fått rekruttert mange nye/ynge etter at vi har hold rekrutterings-/motivasjonsseminar fra 2021. Vårprosjekt har tatt mer form som et semiscenisk prosjekt og enkelte år settes det opp en enactersopera på våren (i tillegg til hovedforestillingen på høsten).

Produksjonsapparatet, ROP – (vi har nok og dyktige folk, men snittalderen gjør at vi har stort behov for rekruttering) Kursvirksomhet og rekruttering vi planla i 2020 er i full gang og har resultert i stor pågang på av frivillige.

RingsakerOperaens Venner, ROV – (samme som ROP, men ikke så høy snittalder) Endelig tilbake etter å ha blitt sendt hjem i 2020, oppgaver og aktiviteter i slutten av 2021 var etterlengtet og resulterte i nyrekruttering fra folk som ville bidra til mer kulturaktivitet ved å verve seg som vertskap på prøver og arrangement.

Generelt – Om 5-10 år har hovedoppsetningen befestet seg som Innlandets store kulturhendelse på høsten. Kalender og lokaler gjør at det på 5-10 år dessverre ikke er mulighet til å øke antall forestillinger eller gjøre forestillinger i større format enn i dag. D.v.s at det også er tak på antall publikummere. Andre aktiviteter i året er en videreutvikling av dagens format: en god miks av kunstnere med tilknytning til Innlandet og nye/andre fra «ikke Innlandet» inklusive utlandet. Vi har fått etablert et tettere samarbeid med Kirsten Flagstad Festival (KFF), Festspillene i Elverum (FiE) og andre i Innlandet Operanettverk. For å tilrettelegge for flere frivillige og administrere økt arrangementsaktivitet har antall årsverk i administrasjonen økt fra 2,4 til 4.

Å nå disse målene medfører at RingsakerOperaen blir et «klekkeri» for ungdom som vil satse på scenekunstheltet, unge frilansere på/bak scena ønsker seg enda sterkere til RO som et viktig springbrett i karrieren og etablerte kunstnere kommer gjerne på gjenvissitt eller trapper ned med et ekstra spennende oppdrag i RO. Frivillige og publikum kommer til RO fordi det er kvalitet og de blir sett og godt i vare tatt. De vil være med i fellesskapet og få en bit av noe større. Vi er på god vei dit, med sikker offentlig finansiering har vi alle forutsetninger for å nå målet.

Kari E. Bekken, operasjef.